

RAČUNSKO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Revizijsko poročilo

Koncesijska dajatev in
vodno povračilo za izkoriščanje energetskega
potenciala spodnje Save

Poslanstvo

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

Revizijsko poročilo

Koncesijska dajatev in
vodno povračilo za izkoriščanje energetskega
potenciala spodnje Save

Računsko sodišče je revidiralo pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009. Revizijo smo izvedli na Ministrstvu za okolje in prostor, ki kot pristojno ministrstvo skrbi za področje rabe in urejanja voda, in v Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana, ki je bil do 31. 7. 2008 koncesionar hidroelektrarn Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice. Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009.

Računsko sodišče je o pravilnosti poslovanja Ministrstvu za okolje in prostor izreklo mnenje s pridržkom, saj ni poslovalo v skladu s predpisi, ker:

- je v koncesijski pogodbi določilo, da koncesijska dajatev vključuje tudi nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča;
- ni izvajalo popolnega nadzora nad izvajanjem koncesijske pogodbe za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save, zaradi česar je dopustilo, da je koncesionar hidroelektrarne Boštanj od 1. 1. do 5. 6. 2006 v proračun vplačal za 74.693 evrov manj koncesijske dajatve, kot bi moral;
- v koncesijski pogodbi ni določilo potencialne energije vode in koncesionarju hidroelektrarne Vrhovo obračunalo najmanj za 136.965 evrov premalo vodnega povračila;
- družbi Infra, d. o. o., Sevnica ni odmerilo vodnega povračila za rabo naplavin (gramoza) in je dopustilo, da družba ni plačala za 64.680 evrov vodnih povračil zaradi odvzema 53.448 kubičnih metrov naplavin za gradnjo cest.

Računsko sodišče je Ministrstvo za okolje in prostor opozorilo tudi na negospodarno ravnanje pri določitvi začetka obračuna vodnega povračila ter ustrezne osnove za obračun koncesijske dajatve, saj Vladi Republike Slovenije ni predlagalo ustreznih pravnih podlag, zaradi česar so bili v obdobju, na katero se nanaša revizija, prihodki proračuna nižji za 747.654 evrov.

Tudi o pravilnosti poslovanja Holdinga Slovenskih elektrarn je računsko sodišče izreklo mnenje s pridržkom, saj ni posloval v skladu s predpisi, ko je:

- v hidroelektrarni Boštanj proizvajal električno energijo od 3. 4. do 7. 5. 2006 in od 12. 5. do 5. 6. 2006, to je od vložitve zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja do začetka poskusnega obratovanja po odločbi o dovolitvi poskusnega obratovanja, kar je v nasprotju z Zakonom o graditvi objektov;
- za obdobje od 1. 1. do 5. 6. 2006 ni prikazal podatkov proizvodnje 16.728,593 megavatnih ur električne energije, zato je za leto 2006 premalo obračunal in plačal 74.693 evrov koncesijske dajatve za hidroelektrarno Boštanj.

Računsko sodišče je za odpravo ugotovljenih nepravilnosti od Ministrstva za okolje in prostor ter Holdinga slovenskih elektrarn, d. o. o., Ljubljana zahtevalo izvedbo popravljalnih ukrepov in *predložitev odzivnega poročila*, Ministrstvu za okolje in prostor pa je predlagalo nekaj *priporočil* glede ustreznosti nekaterih določb Zakona o vodah in glede ustreznosti določanja prodajne cene proizvajalca električne energije kot osnove za obračun koncesijske dajatve.

KAZALO

1. UVOD	8
1.1 OPREDELITEV REVIZIJE	8
1.2 REVIZIJSKI PRISTOP	9
1.3 PREDSTAVITEV REVIDIRANCEV	9
1.3.1 Ministrstvo za okolje in prostor	9
1.3.2 Holding Slovenske elektrarne	10
2. UGOTOVITVE	12
2.1 KONCESIJSKA DAJATEV	12
2.1.1 Ministrstvo za okolje in prostor	14
2.1.1.1 Koncesijska dajatev koncesionarja Savske elektrarne Ljubljana.....	16
2.1.1.2 Koncesijska dajatev koncesionarja Holding Slovenske elektrarne.....	17
2.1.1.3 Koncesijska dajatev koncesionarja Hidroelektrarne na Spodnji Savi.....	18
2.1.2 Holding Slovenske elektrarne	20
2.2 VODNA POVRAČILA	21
2.2.1 Ministrstvo za okolje in prostor	22
2.2.1.1 Vodna povračila koncesionarja Savske elektrarne Ljubljana	22
2.2.1.2 Vodna povračila za rabo vode koncesionarja Holding Slovenske elektrarne in koncesionarja Hidroelektrarne na Spodnji Savi.....	23
2.2.1.3 Vodna povračila za rabo naplavin.....	25
2.2.2 Holding Slovenske elektrarne	26
3. MNENJE	27
3.1 MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR.....	27
3.2 HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE.....	28
4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	29
4.1 MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR.....	29

4.2	HOLDING SLOVENSKE ELEKTRARNE	30
5.	PRIPOROČILA	32
6.	PRILOGI	33

1. UVOD

Revizijo obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 smo na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije² izvedli na:

- Ministrstvu za okolje in prostor, Dunajska cesta 48, Ljubljana (v nadaljevanju: ministrstvo), ki kot pristojno ministrstvo skrbi za področje rabe in urejanja voda, in
- Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o., Koprška ulica 92, Ljubljana (v nadaljevanju: HSE), ki je bil do 31. 7. 2008 koncesionar hidroelektrarn (v nadaljevanju: HE) Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice.

Sklep o izvedbi revizije je bil izdan 23. 11. 2009³.

Naša pristojnost je na podlagi opravljene revizije izreči mnenje o pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009. Poslovanje HSE je bilo revidirano do 31. 7. 2008, saj je v vsa koncesijska razmerja 1. 8. 2008 vstopil koncesionar Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o., Cesta prvih borcev 18, Brežice (v nadaljevanju: HESS), ki glede na pristojnosti računskega sodišča, določene v 20. členu ZRacS-1, ne more biti revidiranec računskega sodišča, zato je obdobje revidiranja, obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila pri koncesionarju krajše od obdobja celotne revizije.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴. Revizijo smo načrtovali in izvedli tako, da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Zakon o vodah⁵ (v nadaljevanju: ZV-1) določa, da se vodno dovoljenje ali koncesijo podeli proti plačilu za vodno pravico. Obračunavanje in plačevanje koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save urejajo Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega

¹ Uradni list RS, št. 11/01.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 1206-9/2009-3.

⁴ Uradni list RS, št. 41/01.

⁵ Uradni list RS, št. 67/02, 57/08.

potenciala spodnje Save⁶ (v nadaljevanju: ZPKEPS), Koncesijska pogodba za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save⁷ (v nadaljevanju: koncesijska pogodba), Uredba o vodnih povračilih⁸ (v nadaljevanju: uredba o vodnih povračilih) in sklepi o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2006⁹, leto 2007¹⁰, leto 2008¹¹ in leto 2009¹².

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009.

Izvedba te revizije je povezana z revizijo računskega sodišča o pravilnosti in smotrnosti zagotavljanja in izvajanja gospodarske javne službe urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save v obdobju 2006–2008, v družbi Infra, d. o. o., Sevnica¹³ (v nadaljevanju: Infra).

1.2 Revizijski pristop

V reviziji smo preverjali pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009. Revizijski postopki so obsegali intervjuje s predstavniki revidirancev, pridobivanje, pregledovanje, analiziranje in presojanje dokumentacije o obračunavanju in plačevanju koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save.

1.3 Predstavitev revidirancev

1.3.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Ministrstvo opravlja naloge na področjih okolja in prostora, določene z Zakonom o državni upravi¹⁴.

Ministrstvo izvaja svoje naloge v organih v sestavu, sekretariatu in v treh direktoratih:

- Direktoratu za okolje,
- Direktoratu za prostor in
- Direktoratu za javne službe in investicije.

⁶ Uradni list RS, št. 61/00, 42/02, 121/03, 91/07.

⁷ Št. 354-01-61/97 z dne 8. 7. 2002; sklenjena med Republiko Slovenijo (koncedent) ter Savskimi elektrarnami Ljubljana, Gorenjska cesta 46, Medvode (koncesionar HE Vrhovo) in HSE (koncesionar drugih HE – HE Boštanj, Blanca, Krško, Brežice, Mokrice).

⁸ Uradni list RS, št. 103/02, 122/07.

⁹ Uradni list RS, št. 4/06.

¹⁰ Uradni list RS, št. 138/06.

¹¹ Uradni list RS, št. 22/08.

¹² Uradni list RS, št. 16/09.

¹³ Št. 1206-8/2009.

¹⁴ Uradni list RS, št. 113/05-UPB4.

V okviru Direktorata za okolje deluje sektor za vode, ki opravlja naloge, vezane na pripravo in izvajanje politike upravljanja voda, ki izhajajo iz ZV-1. Naloge obsegajo pripravo in izvajanje predpisov ter pripravo in koordinacijo izvajanja strateških ter programskih dokumentov za doseganje ciljev upravljanja voda po posameznih vsebinskih sklopih (varstvo voda, raba voda ter urejanje voda). Na področju zagotavljanja rabe voda obravnava pobude za pridobitev vodnih pravic na podlagi koncesije, in sicer za proizvodnjo električne energije v HE. Na področju urejanja voda skrbi za pripravo podrobnejšega načrta za zmanjševanje ogroženosti pred poplavami v skladu z direktivo o poplavah ter pripravo in izvajanje programa Sklada za vode ter za vodenje in usmerjanje gradnje vodne infrastrukture v povezavi z gradnjo HE na spodnji Savi.

Sklad za vode deluje kot proračunski sklad ministrstva, ki ga ta upravlja in je ustanovljen za nedoločen čas. Viri Sklada za vode so plačila koncesijske dajatve v delu, ki pripada državi, in vodna povračila.

V okviru ministrstva na podlagi 12. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev¹⁵ delujejo štirje organi v sestavi:

- Agencija Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: ARSO),
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor,
- Geodetska uprava Republike Slovenije in
- Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost.

ARSO vodi postopke in obračun vodnih povračil in koncesijskih dajatev ter spremlja plačila.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile za poslovanje ministrstva in organov v sestavi odgovorni:

- Janez Podobnik, minister od 1. 1. 2006 do 21. 11. 2008,
- Karl Viktor Erjavec, minister od 21. 11. 2008 do 12. 2. 2010 in
- dr. Roko Žarnić, minister od 12. 2. 2010.

1.3.2 Holding Slovenske elektrarne

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) je ustanovila HSE z Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo Holding Slovenske elektrarne, d. o. o.¹⁶ (v nadaljevanju: akt o ustanovitvi) in je v 100-odstotni lasti Republike Slovenije. Vlada RS je HSE ustanovila zaradi enotnega nastopa družb, ki holding sestavljajo, na tržišču pri prodaji električne energije, zaradi izboljšanja konkurenčnosti slovenskih proizvodnih družb ter za izvedbo projekta izgradnje HE na spodnji Savi. HSE je 8. 7. 2002 s sklenitvijo koncesijske pogodbe postal koncesionar HE Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice na spodnji Savi in s tem postal zavezanec za plačilo vodne pravice.

HSE je obvladujoča družba skupine HSE¹⁷ in je 31. 12. 2005 imela 90 zaposlenih, 31. 12. 2006 je bilo zaposlenih 97, 31. 12. 2007 se je število povečalo na 109, 31. 12. 2008 pa na 112.

¹⁵ Uradni list RS, št. 58/03, 45/04, 138/04, 52/05, 82/05, 17/06, 76/06, 41/07.

¹⁶ 38. seja z dne 26. 7. 2001.

¹⁷ Letno poročilo HSE za leta 2006, 2007 in 2008.

Zastopnik/-i družbe HSE so bili v obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije:

- dr. Jože Zagožen, generalni direktor¹⁸ do 26. 6. 2007,
- dr. Jože Zagožen, predsednik uprave od 27. 6. 2007 do 30. 6. 2009,
- Damijan Koletnik, član uprave, od 27. 6. 2007 do 27. 6. 2008,
- mag. Viljem Pozeb, član uprave, od 28. 6. 2008 do 30. 6. 2009,
- mag. Viljem Pozeb¹⁹, generalni direktor, od 1. 7. do 14. 9. 2009 in
- Borut Meh, generalni direktor, od 15. 9. 2009.

¹⁸ Nadzorni svet HSE je maja 2005 razrešil generalnega direktorja HSE mag. Draga Fabjana in za dobo štirih let imenoval novega, dr. Jožeta Zagožna, s pričetkom mandata 1. 7. 2005.

¹⁹ Nadzorni svet HSE je 7. 8. 2009 imenoval novega generalnega direktorja družbe za mandatno obdobje štirih let; Borut Meh je funkcijo nastopil 15. 9. 2009.

2. UGOTOVITVE

2.1 Koncesijska dajatev

ZPKEPS je določil pogoje za podelitev koncesije za izkoriščanje vodnega energetskega potenciala na območju spodnje Save od Suhadola do državne meje z Republiko Hrvaško, pogoje za izvajanje koncesije in pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar pri načrtovanju in gradnji objektov za izvajanje koncesije. Pravica za energetsko izkoriščanje spodnje Save je bila z odločbo Vlade RS o podelitvi koncesije za izkoriščanje vodnega energetskega potenciala na območju spodnje Save od Suhadola do državne meje z Republiko Hrvaško (v nadaljevanju: odločba o podelitvi koncesije) podeljena lastniku objektov HE Vrhovo. Začetek plačevanja koncesijske dajatve za posamezno HE določa peti odstavek 3. člena ZPKEPS s pričetkom proizvodnje električne energije, točka 4.9.4 koncesijske pogodbe pa določa dolžnost plačila z začetkom prodaje električne energije.

Z odločbo o podelitvi koncesije je bilo določeno, da koncesijsko pogodbo skleneta Ministrstvo za gospodarske dejavnosti in Savske elektrarne Ljubljana, d. o. o., Medvode (v nadaljevanju: SEL). Koncesijska pogodba do sprejema zakona o spremembah ZPKEPS v letu 2002²⁰ (ZPKEPS-A) ni bila sklenjena. S spremembo ZPKEPS pa je bilo določeno, da se koncesija za energetsko izkoriščanje spodnje Save podeli lastniku HE Vrhovo, ki lahko koncesijo ob predhodnem soglasju koncedenta deloma ali v celoti prenese na HSE. Republika Slovenija kot koncedent, SEL kot koncesionar HE Vrhovo in HSE kot koncesionar drugih HE na spodnji Savi so 8. 7. 2002 sklenili koncesijsko pogodbo.

Četrti odstavek 3. člena ZPKEPS določa, da za energetsko izkoriščanje spodnje Save in uporabo objektov vodnogospodarske infrastrukture plačuje koncesionar državi koncesijsko dajatev v višini najmanj sedem odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije. Vrednost električne energije je v točki 4.9.3 koncesijske pogodbe opredeljena kot prihodek, ki ga koncesionar doseže s prodajo električne energije, proizvedene v HE, ki so predmet koncesijske pogodbe. Koncesijske dajatve za posamezno HE po koncesijski pogodbi se plačuje od začetka prodaje električne energije, proizvedene v posamezni HE, medtem ko za že zgrajeno HE Vrhovo nastopi dolžnost plačevanja s 1. 8. 2002.

Plačila za koncesijsko dajatev so po šestem odstavku 3. člena ZPKEPS prihodki proračuna Republike Slovenije in proračuna občine, na območju katere je bruto padec vodnega toka spodnje Save, za katerega izkoriščanje je podeljena koncesija. Plačilo za koncesijo se med Republiko Slovenijo in lokalno skupnostjo razdeli v razmerju 60 : 40 v korist lokalne skupnosti. Če je bruto padec reke Save, ki ga posamezna HE izkorišča, v več občinah, se ta del plačila koncesijske dajatve razdeli med te občine v razmerju z deležem bruto padca reke Save v posamezni občini.

²⁰ Uradni list RS, št. 42/02.

Osnova za obračun koncesijske dajatve je bila zapisana v modelu za izračun koncesijske dajatve za proizvedeno električno energijo na rekah Drava, Sava in Soča²¹ in se je uporabljala od 30. 6. 2003. Znesek koncesijske dajatve se po tem modelu izračuna tako, da se izračunana povprečna prodajna cena električne energije (prihodki od prodaje električne energije so znižani za stroške prodajanja električne energije in se delijo s količino prodane električne energije) pomnoži s količino proizvedene električne energije in s pogodbeno višino koncesijske dajatve.

Po uveljavitvi Zakona o spremembah zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save²² iz leta 2003 (ZPKEPS-B), ki je uvedel državno gospodarsko javno službo urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja Spodnje Save (v nadaljevanju: GJS), sta bila h koncesijski pogodbi sklenjena aneks št. 1, ki je določil izvajalca GJS, in aneks št. 2²³, ki je določil spremembo višine koncesijske dajatve koncesionarja HE Vrhovo z dotedanjih sedem odstotkov na deset odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije za HE Vrhovo. Z dopolnitvijo ZPKEPS²⁴ v letu 2007 (ZPKEPS-C) pa je bilo določeno, da se lahko na podlagi soglasja koncedenta prenese del koncesije na novo družbo. Vlada RS je dala soglasje za prenos koncesije s HSE na novega koncesionarja družbo HESS²⁵ iz Brežic, ki ne prodaja proizvedene električne energije neposredno porabnikom električne energije, temveč prek svojih lastnikov. Z aneksom št. 3 so se 1. 8. 2008 na HESS prenesle popolnoma enake pravice in obveznosti, kot jih je urejala koncesijska pogodba s HSE.

ZPKEPS v četrtem odstavku 5. člena določa, da se način izvajanja nadzora, ki ga opravlja koncedent, določi v koncesijski pogodbi. Nadzor nad izvajanjem koncesije je določen v točki 5.2.3 koncesijske pogodbe, po kateri ima pravico nadzora koncedent in osebe, ki jih pooblasti²⁶. Po pooblastilu Vlade RS je koncesijsko pogodbo sklenilo ministrstvo in je odgovorno za njeno izvajanje.

V reviziji pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila smo preverjali obračun in plačevanje koncesijske dajatve in vodnega povračila za HE spodnje Save, ki obratujejo:

- HE Vrhovo, redno obratuje od leta 2002;
- HE Boštanj, poskusno obratuje od 5. 6. 2006 in
- HE Blanca, poskusno obratuje od 3. 12. 2009.

²¹ Model je HSE poslal na ministrstvo 17. 6. 2003.

²² Uradni list RS, št. 121/03; velja od 9. 12. 2003.

²³ Z dne 1. 12. 2006; uporablja se od 1. 1. 2007.

²⁴ Uradni list RS, št. 91/07.

²⁵ Struktura družbe HESS: HSE Ljubljana (51 odstotkov), Dravske elektrarne Maribor, d. o. o., Maribor (30,8 odstotka), Soške elektrarne Nova Gorica, d. o. o., Nova Gorica (2,8 odstotka); Termoelektrarna Brestanica, d. o. o., Brestanica (2,8 odstotka); Gen I, d. o. o., Krško (12,6 odstotka); vir: Poslovni register Slovenije.

²⁶ Finančni nadzor koncedenta določa točka 4.5.3.4 koncesijske pogodbe.

Tabela 1: Podlage za obračun koncesijske dajatve v letih od 2006 do 2009

Z. št.	Pravni akt	Datum	Koncesionar	HE	Koncesijska dajatev v odstotkih		
					leto 2006	1. 1. 2007 do 31. 7. 2008	1. 8. 2008 do 31. 8. 2009
1	Koncesijska pogodba*	8. 7. 2002	SEL	HE Vrhovo	7	10**	-
2	Aneks št. 2	1. 12. 2006	HSE	HE Boštanj	10	10	-
			HSE	HE Blanca	10	10	-
3	Aneks št. 3	10. 6. 2008	SEL	HE Vrhovo	-	-	10
			HESS	HE Boštanj	-	-	10
			HESS	HE Blanca	-	-	10

Opomba: * Sklenjena koncesijska pogodba (koncesijsko dajatev se plačuje od začetka prodaje električne energije); po ZPKEPS pa z začetkom proizvodnje električne energije.

** Sklenjeni aneks št. 2 h koncesijski pogodbi; uporablja se od 1. 1. 2007.

Vir: HSE.

V koledarskem letu, v katerem posamezna HE začne obratovati, plačuje koncesionar mesečno akontacijo koncesijske dajatve, izračunano na podlagi dvanajstine srednje letne proizvodnje po sprejetem investicijskem programu in povprečne cene prodane električne energije, ki jo je koncesionar dosegel v preteklem koledarskem letu. Koncesionar v skladu s točko 4.9.5 koncesijske pogodbe pošlje obračun koncesijske dajatve za vsako posamezno HE koncedentu najkasneje do desetega delovnega dne v januarju v posameznem koledarskem letu za preteklo koledarsko leto. Če koncedent obračunu ne ugovarja v desetih delovnih dneh po prejemu, se šteje, da je obračun sprejel in koncesionar mora morebitno razliko med vplačanimi mesečnimi akontacijami in letnim obračunom plačati v desetih dneh. Koncesionar mora za zamudo pri plačilu koncesije plačati zamudne obresti, določene z zakonom (sedmi odstavek točke 4.9.5 koncesijske pogodbe).

2.1.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Četrty odstavek 3. člena ZPKEPS določa, da za energetska izkoriščanja spodnje Save in uporabo objektov vodnogospodarske infrastrukture plačuje koncesionar državi koncesijsko dajatev v višini najmanj sedem odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije. Ministrstvo je višino koncesijske dajatve določilo v točki 4.9 koncesijske pogodbe.

- Koncesionar drugih HE (HSE, od 1. 8. 2008 pa družba HESS) mora koncedentu in lokalni skupnosti plačati letni znesek koncesnine v višini 10 odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije v HE Boštanj, HE Blanca, HE Krško, HE Brežice in HE Mokrice. V okviru plačila za koncesijo se plačuje tudi nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ali druga javna dajatev z enakim učinkom, ki se plačuje na območju koncesije. Če se koncesionarju drugih HE odmeri nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča ali druga dajatev, ki se plačuje od nepremičnin na območju koncesije, se za ta znesek zmanjša plačilo za koncesijo – točka 4.9.1 koncesijske pogodbe.
- Koncesionar HE Vrhovo (SEL) je moral v obdobju od 1. 8. 2002 do 1. 1. 2007, ko je začel veljati aneks št. 2 h koncesijski pogodbi, koncedentu in lokalni skupnosti plačati letni znesek plačila za

koncesijo v višini 7 odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije v HE Vrhovo, poleg tega pa občinam še nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. S sklenitvijo aneksa št. 2 se je letni znesek plačila za koncesijo spremenil in znaša 10 odstotkov od 1. 1. 2007, pri tem pa mora koncesionar HE Vrhovo plačevati občinam tudi nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, razen nadomestila za uporabo objektov vodne infrastrukture akumulacijskega bazena, ki je že všteto v plačilo za koncesijo – točka 4.9.2 koncesijske pogodbe.

ZPKEPS nalaga koncesionarju²⁷, da za izkoriščanje spodnje Save in uporabo objektov vodnogospodarske infrastrukture plačuje državi koncesijsko dajatev, ki mora znašati najmanj sedem odstotkov od vrednosti proizvedene električne energije, in nikjer ne omenja povezave koncesijske dajatve z nadomestilom za uporabo stavbnih zemljišč. Ministrstvo je v koncesijski pogodbi določilo, da HSE ne plačuje nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč za nepremičnine na območju koncesije, ker naj bi bilo to nadomestilo že vključeno v koncesijsko dajatev. Takšno določilo pogodbe je v nasprotju z ZPKEPS in z 218.a členom Zakona o graditvi objektov²⁸ (v nadaljevanju ZGO-1), ki določa, da se nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč plačuje za vsa zazidana in nezazidana stavbna zemljišča. Občine morajo v skladu s prvim odstavkom 218.a člena ZGO-1 posredovati podatke o zemljiščih pristojnemu davčnemu uradu, ta pa nato z odločbo odmeri nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč. Opozarjamo tudi na tveganje, da bi pravilno odmerjeno nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč lahko presegalo vrednost po zakonu obračunane koncesijske dajatve, kar bi bilo v neskladju z določbami četrtega odstavka 3. člena ZPKEPS.

Pojasnilo ministrstva

Ministrstvo pripravlja Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save. Razlogi za spremembo ZPKEPS so: zagotovitev ustrezne namenske porabe sredstev Sklada za vode, ki lahko omogoči črpanje sredstev iz kobezijskih skladov, preverjanje porabe sredstev Sklada za vode (usklajenost s cilji upravljanja voda, usklajenost z zakonsko podlago, ali se sredstva prioritarno porabljajo za najbolj ogrožena področja v Republiki Sloveniji in možnost izvedbe kobezijskih projektov protipoplavnih ureditev iz operativnih programov razvoja okoljske in prometne infrastrukture), preverjanje usklajenosti s pravom Republike Slovenije in pravom Evropske unije ter preverjanje smotrnosti porabe sredstev Sklada za vode.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, so HE Vrhovo, Boštanj in Blanca proizvedle količine električne energije in dosegle povprečne prodajne cene električne energije, kot je prikazano v tabeli 2.

²⁷ Četrty odstavek 3. člena ZPKEPS.

²⁸ Uradni list RS, št. 102/04-UPB1, 126/07.

Tabela 2: Proizvodnja električne energije in povprečne prodajne cene HE na spodnji Savi od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009

Z. št.	Leto	HE Vrhovo		HE Boštanj		HE Blanca		Skupaj HE
		Proizvodnja v megavatnih urah	Povprečna prodajna cena v evrih na megavatno uro	Proizvodnja v megavatnih urah	Povprečna prodajna cena v evrih na megavatno uro	Proizvodnja v megavatnih urah	Povprečna prodajna cena v evrih na megavatno uro	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9) = (3) + (5) + (7)
1	2006	110.826,551	32,57*	64.641,052	44,65		0	175.467,603
2	2007	91.204,364	40,00	100.038,595	49,85	0	0	191.242,959
3	2008	120.541,920	36,03	128.589,375	45,76**	9,744	0	249.141,039
1. 1. - 31. 7. 2008		-	-	80.065,233	53,82	-	-	-
1. 8. - 31. 12. 2008		-	-	48.524,142	32,46	-	-	-
Skupaj (1 do 3)		322.572,835	-	293.269,022	-	9,744	-	615.851,601
4	1. 1. - 31. 8. 2009	87.293,080	(akon. 36,02)	86.413,689	33,76***	29.118,116	33,76***	202.824,885
Skupaj (1 do 4)		409.865,915	-	379.682,711	-	29.127,860	-	818.676,486

Opombe: * Podatki ARSO, ki je ceno sprejela in potrdila (koncesijska dajatev je sedem odstotkov od osnove).

** Podatek izračunal ARSO iz podatka HSE 53,82 evra na megavatno uro in HESS 32,46 evra na megavatno uro.

*** Podatki ARSO za izračun akontacije za HE Boštanj in HE Blanca za leto 2009.

Vira: podatki ministrstva, ARSO za obdobje od leta 2006 do leta 2009.

2.1.1.1 Koncesijska dajatev koncesionarja Savske elektrarne Ljubljana

Koncesionar SEL je za HE Vrhovo za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2008 na ARSO do desetega delovnega dne v januarju za preteklo leto posredoval podatke o količini proizvedene električne energije in oddane v omrežje ter podatke o ustvarjenem prihodku in izdelal/sestavil obračun koncesijske dajatve. ARSO je predložene podatke o količini proizvedene električne energije, o povprečni ceni megavatne ure električne energije in neto prihodku v preteklem letu sprejela in za HE Vrhovo potrdila obračun koncesijske dajatve. Koncesionar SEL je v letih 2006, 2007 in 2008 plačal skupaj 420.710 evrov koncesijske dajatve za 322.572,835 megavatne ure proizvedene električne energije. V letu 2009 je koncesionar redno plačeval mesečne akontacije v znesku 14.475 evrov na vplačilni podračun²⁹. Ministrstvo je spremljalo plačila medletnih akontacij in poračunov letnega obračuna koncesijske dajatve in je posredno nadzorovalo plačevanje medletnih akontacij koncesijske dajatve SEL od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 na osnovi podatkov, ki jih je napovedal koncesionar SEL.

²⁹ Št. 01100-1006237584; prihodki od podeljenih koncesij za vodno pravico, ki pripadajo državi.

Ministrstvo ni predložilo zapisnikov ali dokumentov o preverjanju podatkov, ki jih je posredoval koncesionar, o navzkrižni primerjavi s podatki o proizvodnji električne energije iz drugega vira, na primer s podatki Javne agencije Republike Slovenije za energijo, in ni posredovalo dokazov o nadzoru napovedanih osnov za obračun koncesije koncesionarju SEL.

Pri primerjavi podatkov o proizvedeni električni energiji, ki jih je ministrstvu posredoval koncesionar, s podatki, ki jih spremlja Javna agencija Republike Slovenije za energijo, razlik nismo ugotovili. Kljub temu, da pri reviziji nismo ugotovili razlik med podatki, ministrstvo opozarjamo, da mora izvajati nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem koncesijske dajatve po točki 5.2.3 koncesijske pogodbe.

Ukrep ministrstva

Ministrstvo je 27. 10. 2009 od Ministrstva za gospodarstvo dobilo dostop do informacijskega portala EPOS – poročanje podatkov izvajalcev energetske dejavnosti, iz katerega so razvidni podatki o proizvedeni električni energiji posameznih elektro proizvajalcev. Na ta način lahko ministrstvo preverja podatke o proizvedeni električni energiji, ki jih pošiljajo koncesionarji, in s tem zagotavlja kontrolo nad poročanjem koncesionarjev.

2.1.1.2 Koncesijska dajatev koncesionarja Holding Slovenske elektrarne

HSE je 21. 3. 2007 na ARSO posredoval obračun proizvodnje HE Boštanj za leto 2006, in sicer da je od 5. 6. do 31. 12. 2006 HE Boštanj proizvedla 47.912,459 megawatne ure električne energije. HSE je za HE Boštanj od 5. 6. 2006 do 31. 7. 2008 redno plačeval obveznosti koncesijske dajatve, ki so po obračunih/računih znašale 983.059 evrov. HSE je za leta 2006, 2007 in 2008 posredoval na ARSO podatke o proizvedenih količinah električne energije, podatke o doseženi povprečni ceni električne energije za posamezno leto pa je posredoval kasneje, in sicer po izdelavi letnega poročila v marcu naslednjega leta za preteklo leto. HSE je za leti 2006 in 2007 ter od 1. 1. do 31. 7. 2008 plačal 983.059 evrov koncesijske dajatve.

Tabela 3: Obračuni koncesijske dajatve za proizvedeno električno energijo v HE Boštanj od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008 v evrih

Z. št.	Prejemnik koncesijske dajatve	2006*	2007	1. 1. - 31. 7. 2008	Skupaj
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) =(3) + (4) + (5)
1	Za Republiko Slovenijo 40 odstotkov	85.572	199.477	108.174	393.223
2	Za občine 60 odstotkov	128.358	299.216	162.262	589.836
3	Skupaj HE Boštanj	213.930	498.693	270.436	983.059

Opomba: * Obračun od 5. 6. do 31. 12. 2006.

Vira: ministrstvo, ARSO.

2.1.1.2.a HE Boštanj je obratovala tudi od 1. 1. do 5. 6. 2006, vendar za to obdobje ni bila plačana koncesijska dajatev. Za v navedenem obdobju proizvedenih 16.728,593 megawatne ure električne energije bi moral HSE plačati 74.693 evrov koncesijske dajatve³⁰. HSE bi moral za proizvedeno električno energijo

³⁰ V prilogi 1 so prikazane količine proizvedene električne energije za leto 2006.

od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008 plačati 1.143.534 evrov koncesijske dajatve³¹. ARSO je za leto 2006 sprejela podatke in obračunala koncesijsko dajatev za HE Boštanj le od 5. 6. 2006. Nadzor nad izvajanjem ZPKEPS določa točka 5.2.3 koncesijske pogodbe, vendar je bil pomanjkljiv, zato je bilo obračunano in vplačano za 74.693 evrov manj koncesijske dajatve v državni proračun, kot določa peti odstavek 3. člena ZPKEPS.

HE Boštanj je proizvajala električno energijo tudi od 3. 4. 2006 do 5. 6. 2006, to je od vložitve zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja do začetka obratovanja po odločbi o dovolitvi poskusnega obratovanja, kar je v nasprotju s tretjim odstavkom 5. člena ZGO-1, ki določa, da se objekt, za katerega tako določa poseben zakon, lahko začne uporabljati na podlagi odločbe o dovolitvi poskusnega obratovanja.

2.1.1.2.b V 4.9.4 členu koncesijske pogodbe je nepravilno določen začetek plačevanja koncesijske dajatve z dnem začetka prodaje električne energije in ne tako, kot določa peti odstavek 3. člena ZPKEPS, torej z dnem začetka proizvodnje električne energije.

2.1.1.3 Koncesijska dajatev koncesionarja Hidroelektrarne na Spodnji Savi

Koncesionar HESS je s sklenitvijo aneksa št. 3 pridobil pravice in obveznosti HSE s 1. 8. 2008 in prevzel plačevanje mesečnih akontacij koncesijske dajatve za HE Boštanj.

2.1.1.3.a Koncesionar HESS je v letu 2008 plačal 317.984 evrov koncesijske dajatve za HE Boštanj. Koncesionar HESS ni posredoval obračuna za leto 2008 v roku, to je do desetega delovnega dne v januarju, temveč je to storil 24. 3. 2009. Ministrstvo je za HE Boštanj za leto 2008 HESS obračunalo 588.420 evrov koncesijske dajatve šele 20. 5. 2009 in razliko v znesku 124.815 evrov so HESS plačale 29. 5. 2009. V skladu s točko 4.9.5 koncesijske pogodbe bi moral koncesionar ministrstvu posredovati obračun plačila za koncesijo do 10. 1. 2009, ministrstvo pa bi moralo v desetih delovnih dneh obračunu ugovarjati ali pa ga potrditi. Koncesionar bi moral v nadaljnjih desetih dneh plačati razliko med akontacijami in dejanskim obračunom, kar pomeni, da bi moral koncesionar HESS razliko nakazati v proračun najkasneje do 30. 1. 2009. Ker je razliko nakazal šele 29. 5. 2009, zamudnih obresti pa ni plačal, je ministrstvo ravnalo v neskladju s sedmim odstavkom točke 4.9.5 koncesijske pogodbe. Ta določa, da mora koncesionar plačati zamudne obresti za zamudo pri plačilu koncesije. Ministrstvo bi moralo koncesionarju obračunati zamudne obresti³² v znesku 4.095 evrov.

Pojasnilo ministrstva

Zaradi prenosa koncesije sta koncesionar HSE in novi koncesionar HESS usklajevala podatke glede proizvedene količine in cene električne energije. Ker je koncesionar HESS kot osnovo za obračun predlagal lastno prodajno ceno, ki je bila nižja od dotedanje cene, je ARSO zaprosil HSE za mnenje glede ustreznosti uporabe te cene. HSE se je šele naknadno strinjal s ceno HESS.

2.1.1.3.b Z vstopom HESS v koncesijsko razmerje se je osnova za obračun koncesijske dajatve za HE Boštanj znižala, saj osnova za obračun ni več dejanska prodajna cena električne energije za kupca

³¹ Poračun koncesijske dajatve za HE Boštanj za leto 2008 je plačal koncesionar HESS.

³² Zakon o predpisani obrestni meri zamudnih obresti, Uradni list RS, št. 11/07-UPB1. Višina predpisane obrestne mere zamudnih obresti za prvo polletje leta 2009 je bila določena s sklepom, ki ga je sprejel minister za finance, Uradni list RS, št. 1/09, in je veljala za šestmesečno obdobje, ki se je začelo 1. 1. 2009. Obrestna mera je bila določena v višini 10,5 odstotka.

izven skupine podjetij HSE, temveč cena proizvedene električne energije v hčerinski družbi HESS. HESS namreč prodajo električne energije izvaja prek matične družbe HSE. Povprečna prodajna cena električne energije se je tako s 53,82 evra na megavatno uro znižala na 32,46 evra na megavatno uro (sprememba za 40 odstotkov). S prenosom koncesije s HSE na HESS je bila tako ustvarjena nižja osnova za obračun koncesijske dajatve za HE Boštanj in HE Blanca, kar vpliva na prihodke proračuna iz koncesijske dajatve. Ministrstvo ni opravilo analize o posledicah prenosa koncesije iz HSE na HESS pri drugih HE na spodnji Savi, in ni analiziralo bodočih finančnih učinkov pri obračunavanju koncesijske dajatve za vse novozgrajene HE Boštanj, Blanca, Krško, Brežice in Mokrice.

Tabela 4: Izračun razlike v obračunu koncesijske dajatve po spremembi koncesionarja od 1. 8. 2008 do 31. 8. 2009

Z. št.	Leto	Proizvedena električna energija HSE		Koncesijska dajatev HSE			Dejanski obračun HESS v evrih	Razlika v koncesijski dajatvi v evrih
		količina v megavatnih urah	Cena v evrih na megavatno uro	Osnova v evrih	delež v odstotkih	Vrednost v evrih		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5) = (3) * (4)	(6)	(7) = (5) * (6)	(8)	(9) = (7) - (8)
1	2008	128.589,375	53,82	6.920.680,16	10	692.068,02	588.420,44	103.647,58
2	2009	86.413,689	53,82	4.650.784,74	10	465.078,47	336.367,71	128.710,76
3	<i>Skupaj HE Boštanj</i>	<i>215.003,064</i>		<i>11.571.464,90</i>	<i>10</i>	<i>1.157.146,49</i>	<i>924.788,15</i>	<i>232.358,34</i>
4	2008	9,744	53,82	524,42	10	52,44	0,00	52,44
5	2009	29.118,116	53,82	1.567.137,00	10	156.713,70	83.274,66	73.439,04
6	<i>Skupaj HE Blanca</i>	<i>29.127,860</i>		<i>1.567.661,43</i>	<i>10</i>	<i>156.766,14</i>	<i>83.274,66</i>	<i>73.491,48</i>
7	Skupaj (3 + 6)	244.130,924		13.139.126,33	10	1.313.912,63	1.008.062,81	305.849,82

Viri: ministrstvo, ARSO, izračun računskega sodišča.

Ministrstvo ni izdelalo analize prenosa koncesije in ni ugotavljalo posledic sprejemanja sprememb ZPKEPS³³. Negativni finančni učinek na proračun Republike Slovenije in občin zaradi prenosa koncesije za novozgrajeni HE Boštanj in Blanca s koncesionarja HSE na HESS ocenjujemo na 305.850 evrov za obdobje od 1. 8. 2008 do 31. 8. 2009.

Priporočilo

Ministrstvu priporočamo, naj preuči ustreznost določitve prodajne cene proizvajalca električne energije kot osnove za obračun koncesijske dajatve, ko se električna energija prodaja prek podjetij v skupini in prihaja do transfernih cen, ki povzročajo konkurenčne prednosti takšnim proizvajalcem električne energije, ter poenoti obveznosti vseh koncesionarjev za izkoriščanje energetskega potenciala vodotokov v Sloveniji.

³³ Iz gradiva za Vlado RS (129. redna seja 4. 7. 2007) je razvidno, da sprejem zakona nima nikakršnih finančnih posledic za državni proračun oziroma druga javno finančna sredstva.

2.1.1.3.c Koncesionar HESS je za HE Boštanj redno plačeval akontacije koncesijske dajatve za leto 2009 po mesečnih računih. Od 1. 1. do 31. 8. 2009 je na vplačilne podračune³⁴ plačal 220.565 evrov. ARSO je spremljala plačila medletnih akontacij koncesijske dajatve, ob upoštevanju načrtovane letne proizvodnje 98.000 megavatnih ur električne energije in povprečne prodajne cene električne energije 33,76 evra na megavatno uro.

2.1.1.3.d HE Blanca je v letu 2009 začela proizvajati električno energijo³⁵. Po podatkih ARSO je do 31. 8. 2009 proizvedla 29.118,116 megavatne ure električne energije in koncesionar HESS je od 1. 7. 2009 plačeval akontacije koncesijske dajatve. Do 31. 8. 2009 je plačal za 83.275 evrov akontacij, saj je načrtoval poskusno obratovanje HE Blanca od 1. 7. 2009, zato je ARSO od 1. 7. do 31. 12. 2009 zaračunala akontacije na osnovi načrtovane proizvodnje 74.000 megavatnih ur električne energije in povprečne prodajne cene 33,76 evra na megavatno uro.

2.1.2 Holding Slovenske elektrarne

HSE je po zgraditvi jezovne zgradbe in akumulacijskega bazena za HE Boštanj izvedel interne tehnične preglede vseh treh agregatov. Na podlagi pregledov je komisija za interne tehnične preglede ugotovila, da ni zadržkov za nadaljevanje zagonskih in funkcionalnih preizkusov agregatov, izvajanja del do dokončanja del in tehničnega pregleda.

2.1.2.a V skladu določbami ZGO-1 je HSE z vlogo od Ministrstva za okolje, prostor in energijo zahteval izdajo uporabnega dovoljenja za zgrajeno jezovno zgradbo HE Boštanj. Upravni organ je s sklepoma imenoval komisijo za tehnični pregled, ki je bil izveden 25. 4. 2006 in 16. 5. 2006. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je 19. 5. 2006 z odločbama odredilo poskusno obratovanje za zgrajeno jezovno zgradbo in akumulacijski bazen. Na osnovi teh odločb je HSE 19. 5. 2006 obvestil pristojno ministrstvo, da namerava začeti 5. 6. 2006 s poskusnim obratovanjem.

HE Boštanj je proizvajala električno energijo od 3. 4. do 7. 5. 2006 in od 12. 5. do 5. 6. 2006, to je od vložitve zahteve za izdajo uporabnega dovoljenja do začetka poskusnega obratovanja po odločbi o dovolitvi poskusnega obratovanja, kar je v nasprotju s tretjim odstavkom 5. člena ZGO-1, ki določa, da se objekt, za katerega tako določa poseben zakon, lahko začne uporabljati na podlagi odločbe o poskusnem obratovanju. V navedenem obdobju je morala elektrarna obratovati zgolj za izvedbo dodatnih meritev ozemljitvene upornosti sistema, ki pa so se izvajale le od 8. 5. do 11. 5. 2006.

HSE je za leta 2006, 2007 in 2008 posredoval na ARSO podatke o proizvedenih količinah električne energije v skladu s koncesijsko pogodbo, podatke o doseženi povprečni ceni električne energije za posamezno leto pa je posredoval kasneje, in sicer po izdelavi letnega poročila v marcu naslednjega leta za preteklo leto.

Po podatkih HSE je HE Boštanj od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008, torej do dneva prenosa koncesije na HESS, proizvedla 244.744,880 megavatnih ur električne energije. HSE je moral za to proizvedeno električno energijo plačati 1.143.534 evrov koncesijske dajatve, dejansko je HSE plačal 983.059 evrov koncesijske dajatve.

³⁴ Prihodki od podeljenih koncesij za vodno pravico, ki pripadajo državi (01100-1006237584), Občini Radeče (01299-4996237570) in Občini Sevnica (01310-5106237553).

³⁵ V prilogi 2 so prikazane količine proizvedene električne energije za leto 2009.

Tabela 5: Obračuni koncesijske dajatve za proizvedeno električno energijo v HE Boštanj od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008

v evrih					
Z. št.	Prejemnik koncesijske dajatve	2006*	2007	1. 1. - 31. 7. 2008	Skupaj
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (3) + (4) + (5)
1	Za Republiko Slovenijo 40 odstotkov	85.572	199.477	108.174	393.223
2	Za občine 60 odstotkov	128.358	299.216	162.262	589.836
3	Skupaj HE Boštanj	213.930	498.693	270.436	983.059

Opomba: * Obračun od 5. 6. do 31. 12. 2006.

Vir: ministrstvo, ARSO.

2.1.2.b HSE je 21. 3. 2007 na ARSO posredoval obračun proizvodnje HE Boštanj za leto 2006, v katerem je navedel, da je od 5. 6. 2006 do 31. 12. 2006 HE Boštanj proizvedla 47.912,459 megavatne ure električne energije. Iz podatkov HSE je razvidno, da je HE Boštanj tudi od 1. 1. do 5. 6. 2006 proizvedla 16.728,593 megavatne ure električne energije. Ker je po petem odstavku 3. člena ZPKEPS treba plačati koncesijske dajatve za posamezno HE s pričetkom proizvodnje električne energije, mora HSE plačati koncesijo tudi za to obdobje. Povprečna dosežena cena električne energije v letu 2006 je 44,65 evra na megavatno uro, zato premalo obračunana in plačana koncesijska dajatev za leto 2006 znaša 74.693 evrov. HSE za leto 2006 ni navedel pravih podatkov, potrebnih za obračun koncesijske dajatve, in je s tem ravnal v nasprotju s petim odstavkom 3. člena ZPKEPS v povezavi s točko 4.9 koncesijske pogodbe.

2.1.2.c HE Blanca je pričela s poskusnim obratovanjem šele s 3. 12. 2009, zato HSE do 31. 7. 2008 še ni bil obvezan plačevati koncesijske dajatve.

2.2 Vodna povračila

Vodna pravica je po ZV-1 pravica do posebne rabe vodnega javnega dobra ali naplavin in jo je mogoče pridobiti na podlagi vodnega dovoljenja ali koncesije. Vodno dovoljenje ali koncesijo se po določbah 123. člena ZV-1 podeli proti plačilu in začne veljati z dnem začetka izvajanja vodne pravice, njen imetnik pa ga mora plačati na način in v roku, ki ga določi organ, ki jo je podelil.

ZV-1 z določbo 124. člena nalaga imetniku vodne pravice tudi plačevanje vodnega povračila. Vodno povračilo se plačuje za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč v lasti države. Če je za izvajanje vodne pravice potreben poseg v prostor, nastopi obveznost plačila vodnega povračila z dnem izdaje uporabnega dovoljenja (tretji odstavek 124. člena ZV-1). Način določanja višine vodnega povračila, način obračunavanja, merila za znižanje vodnega povračila za rabo vode za oskrbo s pitno vodo, odmere in plačevanja vodnega povračila, merila za znižanje in oprostitev plačevanja vodnega povračila ter nadzor so predpisani v uredbi o vodnih povračilih. Nadzor določa 19. člen uredbe o vodnih povračilih in ga opravljajo inšpektorji, pristojni za vode.

Uredba o vodnih povračilih določa, da je osnova za obračunavanje vodnega povračila za proizvodnjo elektrike v HE potencialna energija vode, ki je razpoložljiva za proizvodnjo elektrike v skladu s

pridobljeno vodno pravico, izražena v megavatnih urah. Osnova za obračunavanje vodnega povračila za rabo naplavin je količina odvzetih naplavin, izražena v kubičnih metrih.

Zavezanci za plačilo vodnega povračila morajo do 31. 1. tekočega leta na ARSO vložiti napoved za odmero vodnega povračila in ARSO z odločbo odmeri vodno povračilo zavezancem do 30. 11. tekočega leta za preteklo leto. Zavezanci plačujejo med letom mesečne akontacije vodnega povračila. Nadzor nad izvajanjem določb uredbe o vodnih povračilih opravljajo inšpektorji, pristojni za vode.

2.2.1 Ministrstvo za okolje in prostor

2.2.1.1 Vodna povračila koncesionarja Savske elektrarne Ljubljana

2.2.1.1.a Z uveljavitvijo ZPKEPS je prenehala veljati Uredba o koncesiji za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save³⁶, ki je določala bruto energetski potencial 1.106.000 megavatnih ur na leto, na odseku od Suhadola do državne meje z Republiko Hrvaško. Tako potencialna energija vode od 21. 7. 2000 za posamezno HE na spodnji Savi v predpisih ni opredeljena. Ministrstvo je v koncesijski pogodbi določilo bruto padec reke Save od HE Vrhovo do državne meje z Republiko Hrvaško ter nominalni instalirani pretok hidroelektrarn, ki je enak za vse elektrarne na spodnji Savi, ni pa določilo potencialne energije vode za HE na spodnji Savi, ki je razpoložljiva za proizvodnjo elektrike v megavatnih urah, kot osnove za obračun vodnega povračila, kar ni v skladu s 5. točko prvega odstavka 141. člena ZV-1.

2.2.1.1.b Koncesionar SEL je za HE Vrhovo za posamezno leto 2006, 2007 in 2008 napovedal enako količino energetskega potenciala vode, in sicer 145.287 megavatnih ur. ARSO je na podlagi napovedi za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 12. 2008 z odločbami za skupnih 435.861 megavatnih ur odmerila 364.589 evrov vodnih povračil za rabo vode za HE Vrhovo, ki jih je koncesionar SEL tudi v celoti plačal. V letu 2009 je plačeval mesečno akontacijo v znesku dvanajstine zadnjega odmerjenega vodnega povračila in je od 1. 1. do 31. 8. 2009 plačal za 121.257 evrov vodnih povračil. Ministrstvo ni preverjalo ustreznosti izračunane potencialne energije vode, saj bi morala biti, če se upošteva določba 1.2. Priloge 1 iz koncesijske pogodbe, da je nominalni pretok elektrarn enak za vse elektrarne, in opredelitev bruto energetskega potenciala spodnje Save v vrednosti 1.106.000 megavatnih ur, potencialna energija vode za posamezno hidroelektrarno 184.333 megavatnih ur. Ocenjujemo, da je ministrstvo koncesionarju SEL v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 obračunalo premalo vodnih povračil za 143.169 megavatnih ur oziroma za 136.966 evrov.

³⁶ Uradni list RS, št. 21/94; ne velja od 21. 7. 2000.

Tabela 6: Obračun vodnega povračila za proizvodnjo električne energije v HE Vrhovo od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009

Z. št.	Leto	Cena za vodno povračilo v evrih na megavatno uro	Potencialna energija vode v megavatnih urah			Neobračunano vodno povračilo v evrih
			Obračunana	Ocenjena	Razlika	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (5) – (4)	(7) = (6) * (3)
1	2006	0,1694*	145.287	184.333	39.046	6.614,39
2	2007	1,2519	145.287	184.333	39.046	48.881,69
3	2008	1,2519	145.287	184.333	39.046	48.881,69
4	2009	1,2519	96.858	122.889	26.031	32.588,20
Skupaj			532.719	675.888	143.169	136.965,97

Opomba: * Preračun je opravljen s 40,60 tolarja oziroma 294,30 tolarja na podlagi Zakona o uvedbi eura, Uradni list RS, št. 114/06, po tečaju zamenjave 1 evro je 239,640 tolarja.

Vir: HSE, ministrstvo, ARSO.

Pojasnilo ARSO

ARSO izračuna za napovedano rabo vode za proizvodnjo električne energije nima, povzela ga je po napovedi SEL in se izračuna po tehničnih podatkih in enačbi.

Ukrepi ministrstva

Ministrstvo je med izvajanjem revizije izdelalo izračun potencialne energije vode za HE Vrhovo, Boštanj in Blanca na podlagi znanih in dosegljivih podatkov in ugotovilo, da znaša energetski potencial za HE Vrhovo 150.415 megavatnih ur, kar pomeni, da je ob uporabi teh podatkov za obdobje, na katero se nanaša revizija, koncesionar SEL plačal za 18.799 megavatnih ur oziroma 17.984 evrov premalo vodnega povračila. Po izračunu bruto energetskega potenciala vode za preostale tri HE na spodnji Savi bo ministrstvo ustrezno dopolnilo koncesijsko pogodbo.

Na podlagi predloženih izračunov ministrstva za energetski potencial vode za HE Vrhovo, Boštanj in Blanca ugotavljamo, da vrednosti izračunanega energetskega potenciala pri nobeni izmed že zgrajenih HE ne dosega ocenjenega povprečja energetskega potenciala spodnje Save za šest HE, skupaj pa izračunani energetski potencial teh treh HE predstavlja 41,6 odstotka energetskega potenciala iz Uredbe o koncesiji za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save. Dokler ministrstvo ne bo izračunalo energetskega potenciala za vseh šest HE in ustrezno obrazložilo morebitnih razlik do skupnega energetskega potenciala 1.106.000 megavatnih ur, ki je bil predviden v Uredbi o koncesiji za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save, obstaja tveganje, da kljub narejenim izračunom za tri HE, ministrstvo koncesionarjema ne zaračunava vodnega povračila v skladu z ZV-1.

2.2.1.2 Vodna povračila za rabo vode koncesionarja Holding Slovenske elektrarne in koncesionarja Hidroelektrarne na Spodnji Savi

2.2.1.2.a ZV-1 v tretjem odstavku 124. členu določa, da obveznost plačila vodnega povračila nastopi z dnem izdaje uporabnega dovoljenja, če je za izvajanje vodne pravice potreben poseg v prostor, drugače pa z dnem dokončnosti vodnega dovoljenja ali sklenitve koncesijske pogodbe. ARSO vodnega povračila za

rabo vode za HE Boštanj in HE Blanca ni odmerila, saj še nimata uporabnega dovoljenja, zato obveznost za plačevanje vodnega povračila po tretjem odstavku 124. člena ZV-1 za novozgrajeni HE še ni nastopila.

2.2.1.2.b HE Boštanj poskusno obratuje od 5. 6. 2006. Poskusno obratovanje je bilo že trikrat podaljšano za dobo enega leta: zaradi okvar in napak na agregatih namreč ni bilo mogoče izvesti vseh potrebnih nastavitvev za optimalno delovanje agregatov, da bi se lahko vzpostavile stabilne obratovne razmere in izvedle predpisane meritve. HE Boštanj je od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 proizvedla in oddala v omrežje skupaj 379.682,711 megavatne ure električne energije in za to obdobje ni plačevala vodnega povračila, čeprav je za proizvodnjo izrabljala energetski potencial vode. To velja tudi za HE Blanca, ki je od 1. 1. do 31. 8. 2009 proizvedla 29.118,116 megavatne ure električne energije in že poskusno obratuje.

Tabela 7: Obračun vodnega povračila za proizvodnjo električne energije v HE Boštanj in HE Blanca od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 ob upoštevanju potencialne energije vode kot osnove za obračun

Z. št.	Leto	Cena za vodno povračilo v evrih na megavatno uro	Ocenjena potencialna energija vode v megavatnih urah		Neobračunano vodno povračilo v evrih (6) = (4) + (5) * (3)
			HE Boštanj	HE Blanca	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	2006	0,1694*	107.527	0	18.215,07
2	2007	1,2519	184.333	0	230.766,48
3	2008	1,2519	184.333	0	230.766,48
4	2009	1,2519	122.889	122.889	307.689,48
Skupaj			599.082,00	122.889,00	787.437,52

Opomba: * Preračun je opravljen s 40,60 tolarja oziroma 294,30 tolarja na podlagi Zakona o uvedbi evra, Uradni list RS, št. 114/06, po tečaju zamenjave 1 evro je 239,640 tolarja.

Viri: HSE, ministrstvo, ARSO.

Zaradi določbe 124. člena ZV-1 koncesionarju HE Boštanj in Blanca ni bilo treba plačati 787.437 evrov vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save³⁷, čeprav je proizvedeno električno energijo prodajal in pridobival prihodke. Ker pa je razumeti namen določbe 124. člena ZV-1 tako, da objekti za izkoriščanje energetskega potenciala v poskusnem obratovanju ne zmorejo v celoti izkoristiti razpoložljivega potenciala, smo naredili izračun izgubljenega plačila vodnega povračila tudi na podlagi količin proizvedene električne energije.

³⁷ Izračun je opravljen ob upoštevanju enakega energetskega potenciala vode kot pri HE Vrhovno (povezava s točko 2.2.1.1).

Tabela 8: Obračun vodnega povračila za proizvodnjo električne energije v HE Boštanj in HE Blanca od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 ob upoštevanju proizvedene električne energije kot osnove za obračun

Z. št.	Leto	Cena za vodno povračilo v evrih na megavatno uro	Proizvedena količina električne energije v megavatnih urah		Neobračunano vodno povračilo v evrih (6) = (4) + (5) * (3)
			HE Boštanj	HE Blanca	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	2006	0,1694*	64.641,052	0	10.950,19
2	2007	1,2519	100.038,595	0	125.238,32
3	2008	1,2519	128.589,375	9,744	160.981,04
4	2009	1,2519	86.413,689	29.118,116	144.634,27
Skupaj			379.682,711	29.127,860	441.803,82

Opomba: * Preračun je opravljen s 40,60 tolarja oziroma 294,30 tolarja na podlagi Zakona o uvedbi eura, Uradni list RS, št. 114/06, po tečaju zamenjave 1 evro je 239,640 tolarja.

Vir: HSE, ministrstvo, ARSO.

Ker se vodno povračilo plačuje za dejansko rabo vode, ocenjujemo, da bi bilo smotno, da HE tudi v poskusnem obratovanju vsaj od proizvedene oziroma prodane električne energije plačujejo vodno povračilo, saj v tem delu dejansko izkoriščajo energetske potencial in s tem dosegajo prihodke. Prihodki vodnih povračil v proračun v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 so bili zaradi določbe 124. člena ZV-1 nižji najmanj za 441.804 evrov.

Ministrstvo opozarjamo, da je ureditev plačevanja vodnega povračila od trenutka izdaje uporabnega dovoljenja po 124. členu ZV-1 v povezavi s 6. členom uredbe o vodnih povračilih neustrezna, saj HE Boštanj in Blanca tudi v času pridobivanja uporabnega dovoljenja proizvajata in prodajata električno energijo in rabita vodo za proizvodnjo električne energije oziroma dosegata prihodke iz izkoriščanja energetskega potenciala reke. Od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 sta HE Boštanj in Blanca proizvedli 408.810,571 megavatne ure, električne energije in za to rabili vodo, ne da bi za to plačali najmanj 441.804 evrov vodnega povračila.

Priporočilo

Ministrstvu priporočamo, naj preuči ustreznost določbe tretjega odstavka 124. člena ZV-1, ki v fazi poskusnega obratovanja novozgrajene HE omogoča rabo vode za proizvodnjo električne energije brez plačila vodnega povračila, ter Vladi RS predlaga spremembo te ureditve.

2.2.1.3 Vodna povračila za rabo naplavin

ARSO za rabo naplavin v lasti države na območju spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 ni izdala odmernih odločb, saj na tem koncesijskem območju ni zavezancev za rabo naplavin.

V reviziji zagotavljanja in izvajanja gospodarske javne službe urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save v obdobju 2006–2008 je bilo pri dveh sklenjenih pogodbah v letu 2005 ugotovljeno, da so se naplavine (gramoz) iz reke Save rabile pri gradnji cest G1-5 Radeče–

Boštanj in R3-679 Breg–Sevnica. Po 39. členu Uredbe o lokacijskem načrtu hidroelektrarne Boštanj se gramoz uporabi za potrebe graditve objektov HE Boštanj ter za gradnjo nove trase magistralne ceste M 10-3, novega odseka regionalne ceste R 326 in odseka lokalne ceste Šmarje–Breg, in ne za cesti G1-5 Radeče–Boštanj in R3-679 Breg–Sevnica (v nadaljevanju: G1-5 in R3-679).

Naplavine se po drugem odstavku 72. člena ZV-1 lahko odvzemajo v okviru izvajanja javne službe vzdrževanja vodnih in priobalnih zemljišč. Kadar izvajalec javne službe po tretjem odstavku 72. člena ZV-1 odvzema naplavine v okviru izvajanja javne službe, ne plačuje vodnega povračila za odvzete naplavine, če se te uporabijo za gradnjo in vzdrževanje vodne infrastrukture. Po šesti alineji 4. člena uredbe o vodnih povračilih se vodno povračilo ne plačuje le za naplavine, ki se jih odvzame in uporabi za izvajanje dejavnosti gospodarske javne službe urejanja voda. Gradnja cest G1-5 in R3-679 ni dejavnost javne službe urejanja voda³⁸ po drugem odstavku 161. člena ZV-1, ki jo zagotavlja država, zato se vodno povračilo za naplavine plača. Družba Infra je plačala pogodbeno dela za obračunanih 53.448 kubičnih metrov odvzetih količin gramoza in uporabljenih za gradnjo cest v obdobju od 1. 1. 2005 do 22. 1. 2006, ko so se pogodbeno dela izkopa, nakladanja in transporta gramoza na cesto G1-5 in R3-679 zaključila. ARSO ni odmerila vodnega povračila za rabo naplavin do 30. 11. tekočega leta za preteklo leto (in tudi ne za leti 2005 in 2006), zato je kršila 12. člen uredbe o vodnih povračilih. Ocenjujemo, da so bili zato prihodki proračuna nižji za 64.680 evrov vodnih povračil³⁹.

Ministrstvo v letu 2006 in 2007 družbi Infra ni odmerilo vodnega povračila za rabo naplavin (gramoza) za obdobje od 1. 1. 2005. do 22. 1. 2006 za gradnjo cest G1-5 in R3-679, zato je kršilo 12. člen uredbe o vodnih povračilih. S tem je dopustilo, da družba Infra ni plačala za 64.680 evrov vodnih povračil za 53.448 kubičnih metrov odvzetih naplavin za gradnjo cest in so bili za navedeni znesek prenizko realizirani prihodki proračuna. Po določilu drugega odstavka 34. člena Zakona o javnih financah⁴⁰ so neposredni uporabniki dolžni zagotavljati popolno in pravočasno pobiranje prejemkov proračuna iz svoje pristojnosti ter izločanje teh prejemkov v proračun.

2.2.2 Holding Slovenske elektrarne

HSE vodnega povračila za rabo vode za HE Boštanj in HE Blanca ni plačeval, saj nobena HE še nima uporabnega dovoljenja. ZV-1 namreč v tretjem odstavku 124. člena določa, da obveznost plačila vodnega povračila, kadar je za izvajanje vodne pravice potreben poseg v prostor, nastopi šele z dnem izdaje uporabnega dovoljenja, drugače pa z dnem dokončnosti vodnega dovoljenja ali sklenitve koncesijske pogodbe. HE Boštanj je v poskusnem obratovanju od 5. 6. 2006, HE Blanca pa od 3. 12. 2009.

³⁸ Poslovni načrt družbe Infra za leto 2006 je 16. 3. 2006 sprejela Vlada RS s sklepom št. 47607-6/2006/8. V točki 2.1.5.5 Koriščenje naplavin (prod) je določeno, da lahko družba Infra delno uporabi naplavine za gradnjo vodne infrastrukture in delno za odprodajo (stran 8).

³⁹ Uradni list RS, št. 128/04; cena za osnove vodnih povračil za rabo naplavin v letu 2005 je 290 tolarjev na kubični meter. Osnova vodnih povračil za leto 2006 se je spremenila (1,2281 evra na kubični meter).

⁴⁰ Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 109/08.

3. MNENJE

Pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 smo revidirali na Ministrstvu za okolje in prostor in v Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana.

Za izrek mnenja o pravilnosti obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 smo pri revidirancih presojali pravilnost njihovega ravnanja pri obračunavanju in plačevanju koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save v obdobju od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009 s predpisi.

3.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Revidirali smo pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save Ministrstva za okolje in prostor od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009.

Mnenje s pridržkom

Ministrstvo za okolje in prostor ni poslovalo v skladu s predpisi v naslednjih primerih:

- v neskladju z Zakonom o graditvi objektov in Zakonom o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save je v koncesijski pogodbi določilo, da koncesijska dajatev vključuje tudi nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča – točka 2.1.1;
- ni izvajalo popolnega nadzora nad izvajanjem koncesijske pogodbe za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save in s tem dopustilo, da je koncesionar Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana za hidroelektrarno Boštanj od 1. 1. do 5. 6. 2006 v proračun vplačal za 74.693 evrov manj koncesijske dajatve, kot bi moral – točka 2.1.1.2.a;
- v koncesijski pogodbi je nepravilno določilo začetek plačevanja koncesijske dajatve z dnem začetka prodaje električne energije in ne z dnem začetka proizvodnje električne energije, kot določa Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save – točka 2.1.1.2.b;
- koncesionarju Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o., Brežice ni obračunalo zamudnih obresti v znesku 4.095 evrov za prepozno vplačilo koncesijske dajatve – točka 2.1.1.3.a;
- v koncesijski pogodbi ni določilo potencialne energije vode in koncesionarju Savske elektrarne Ljubljana, d. d., Ljubljana za hidroelektrarno Vrhovo obračunalo najmanj za 136.965 evrov premalo vodnega povračila – točki 2.2.1.1.a in 2.2.1.1.b;

- družbi Infra, d. o. o., Sevnica ni odmerilo vodnega povračila za rabo naplavin (gramoza), ki jih je ta rabila pri gradnji cest G1-5 in R3-679, in dopustilo, da družba ni plačala za 64.680 evrov vodnih povračil zaradi odvzema 53.448 kubičnih metrov naplavin za gradnjo cest – točka 2.2.1.3.

Razen vpliva ugotovljenih nepravilnosti na pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 8. 2009, ki jih navajamo v prejšnjem odstavku, menimo, da je Ministrstvo za okolje in prostor v vseh pomembnih pogledih poslovalo v skladu s predpisi in usmeritvami.

Kljub temu, da navedena ravnanja ne vplivajo na presojo pravilnosti ravnanja Ministrstva za okolje in prostor, pa opozarjamo na njegovo negospodarno ravnanje, saj ni predlagalo Vladi Republike Slovenije ustreznih pravnih podlag za obračun koncesijskih dajatev in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save, zaradi česar so bili v obdobju, na katero se nanaša revizija, prihodki proračuna nižji za 747.654 evrov – točki 2.1.1.3.b in 2.2.1.2.b.

3.2 Holding Slovenske elektrarne

Revidirali smo pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save Holdinga Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008.

Mnenje s pridržkom

Holding Slovenske elektrarne ni posloval v skladu s predpisi v naslednjih primerih:

- proizvajal je električno energijo v hidroelektrarni Boštanj v obdobju med oddajo vloge za izdajo uporabnega dovoljenja dne 3. 4. 2006 do začetka poskusnega obratovanja 5. 6. 2006 (pri tem je bilo obratovanje objektov hidroelektrarne upravičeno le v obdobju od 8. 5. do 11. 5. 2006), kar je v nasprotju z določbo 5. člena Zakonom o graditvi objektov – točka 2.1.2.a;
- koncedentu za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 ni prikazal podatkov proizvodnje 16.728,593 megavatne ure električne energije ter je zato za leto 2006 premalo obračunal in plačal 74.693 evrov koncesijske dajatve – točka 2.1.2.b.

Razen vpliva ugotovljenih nepravilnosti na pravilnost obračunavanja in plačevanja koncesijske dajatve in vodnega povračila za izkoriščanje energetskega potenciala spodnje Save od 1. 1. 2006 do 31. 7. 2008, ki jih navajamo v prejšnjem odstavku, menimo, da je Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana v vseh pomembnih pogledih posloval v skladu s predpisi.

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

4.1 Ministrstvo za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Popravljalni ukrepi se morajo nanašati na:

- obračun koncesijske dajatve koncesionarju Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana za hidroelektrarno Boštanj za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 v vrednosti 74.693 evrov skupaj z zamudnimi obrestmi in pričetek izterjave te dajatve – točka 2.1.1.2.a;
- obračun zamudnih obresti koncesionarju Hidroelektrarne na Spodnji Savi, d. o. o., Brežice za nepravočasno plačilo koncesijske dajatve v letu 2009 v vrednosti 4.095 evrov in pričetek izterjave – točka 2.1.1.3.a;
- pripravo izračuna potencialne energije vode za vse hidroelektrarne na spodnji Savi, ki je osnova za obračunavanje in odmero vodnega povračila za rabo vode – točka 2.2.1.1.b;
- začetek postopkov za spremembo koncesijske pogodbe, s katero bo v koncesijski pogodbi:
 - določena potencialna energija vode v megavatnih urah kot osnova za obračun obveznosti koncesionarja za posamezno hidroelektrarno,
 - ustrezno opredeljen znesek plačila koncesijske dajatve, ki ne bo odvisen od obračunavanja nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, ter
 - določba o začetku plačevanja koncesijske dajatve usklajena z določbami Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save;
- obračun vodnega povračila družbi Infra, d. o. o., Sevnica v vrednosti 64.680 evrov – točka 2.2.1.3;

- pripravo internih pravil o izvrševanju nadzora nad obračunom in plačevanjem koncesijske dajatve, kot je določeno v Zakonu o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save in koncesijski pogodbi – točka 2.1;
- izvedbo inšpekcijskega nadzora nad obratovanje hidroelektrarno Boštanj pred izdajo dovoljenja za poskusno obratovanje v skladu z določbami Zakon o graditvi objektov in izrek ustrezne kazni za prekršek – točka 2.1.2.a.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁴¹. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za okolje in prostor krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

4.2 Holding Slovenske elektrarne

Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana mora v roku 45 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Popravljalni ukrepi se morajo nanašati na obračun in plačilo koncesijske dajatve za obdobje od 1. 1. 2006 do 5. 6. 2006 v znesku 74.693 evrov skupaj z zamudnimi obrestmi, kot določa točka 4.9.5 koncesijske pogodbe – točka 2.1.1.2.a.

⁴¹ Tretja točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja⁴². Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Holding Slovenske elektrarne, d. o. o., Ljubljana krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

⁴² Tretja točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

5. PRIPOROČILA

Ministrstvu za okolje in prostor priporočamo, naj:

- preuči ustreznost določbe tretjega odstavka 124. člena ZV-1, ki v fazi poskusnega obratovanja novozgrajene hidroelektrarne omogoča rabo vode za proizvodnjo električne energije brez plačila vodnega povračila, ter Vladi Republike Slovenije predlaga spremembo te ureditve;
- preuči ustreznost prodajne cene proizvajalca električne energije kot osnove za obračun koncesijske dajatve, saj ko se električna energija prodaja prek podjetij v skupini, lahko transferne cene pomenijo konkurenčne prednosti takšnim proizvajalcem električne energije, oziroma poenoti obveznosti vseh proizvajalcev električne energije;
- vzpostavi notranje kontrole, ki bodo zagotavljale preverjanje posredovanih podatkov koncesionarjev o proizvedenih količinah in cenah električne energije, s podatki drugih državnih organov.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Številka: 1206-9/2009/64
Ljubljana, 9. avgusta 2010

Dr. Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Prilogi: 2

Poslano:

1. Ministrstvu za okolje in prostor, priporočeno s povratnico;
2. Holdingu Slovenske elektrarne, d. o. o., priporočeno s povratnico;
3. Janezu Podobniku, priporočeno;
4. Karlu Viktorju Erjavcu, priporočeno;
5. dr. Jožetu Zagožnu, priporočeno;
6. Damijanu Koletniku, priporočeno;
7. Viljemu Pozebu, priporočeno;
8. Državnemu zboru Republike Slovenije, priporočeno;
9. arhivu, tu.

6. PRILOGI

Priloga 1

HE Boštanj – Dejansko proizvedena električna energija na pragu – leto 2006

Zap. št.	Mesec	Električna energija v kilovatnih urah
(1)	(2)	(3)
1	januar	1.714.619
2	februar	923.223
3	marec	1.478.878
4	april	3.005.156
5	maj	6.814.902
6	junij	11.089.777
7	julij	4.975.515
8	avgust	8.452.970
9	september	7.307.411
10	oktober	6.284.288
11	november	4.169.104
12	december	8.425.209
	Skupaj	64.641.052

Vir: HSE.

Priloga 2**HE Blanca – Dejansko proizvedena električna energija na pragu – leto 2009**

Zap. št.	Mesec	Električna energija v kilovatnih urah
(1)	(2)	(3)
1	januar	0*
2	februar	0
3	marec	0
4	april	84.988
5	maj	3.374.700
6	junij	6.559.640
7	julij	12.653.502
8	avgust	6.445.286
9	september	8.725.592
10	oktober	7.306.914
11	november	12.129.202
12	december	-
Skupaj		57.279.824

Opomba: * Novembra 2008 je ob sinhronizaciji proizvedla 9.744 kilovatnih ur električne energije.

Vir: ministrstvo, ARSO.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije / The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija • tel.: +386 (0) 1 478 58 00 • fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si • www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija • tel.: +386 (0) 2 250 58 80 • fax: +386 (0) 2 250 58 96

